

Kanotocht door de Weerribben (pagina's 135-141)

11,6 km | 4,5 uur Samen met de Wieden en de Rottige Meenthe vormen de Weerribben een groots complex van moerasgebieden. Dit land bestaat uit open water, rietland, trilveen en moerasheide met de bijzondere plantensoorten die daar thuis horen. Bovendien leeft hier de Otter en kun je Zwarte sterns en Purperreigers zien, jagend op de visjes in het water.

Hoe te bereiken:

auto: rijd vanaf Zwolle via de A28 en A32 richting Leeuwarden; neem afslag 5, vlak voor Steenwijk; via de N333 richting Blokzijl; ca. 10 km na afrit snelweg rechtsaf naar Scheerwolde; vlak voor de brug over de brede Wetering rechtsaf; na volgende brug te zijn overgegaan linksaf naar Kalenberg; parkeer in Kalenberg bij tweede parkeerplaats aan linkerkant (na parkeerplaats pannenkoekenhuis). Hier is het botenverhuurbedrijf van Pieter Jongschaap waar je een kano of een fluisterboot kunt huren (55 Euro voor een gehele dag). In de zomer is het verstandig een boot te reserveren (0561-477527).

openbaar vervoer: niet te bereiken met het openbaar vervoer

Beschrijving wandeling:

Vaar het haventje uit en houd meteen strak links aan. Je komt hier op de Kalenbergergracht waar veel grote boten passeren. Pas op en geef grote boten altijd voorrang. Neem meteen de eerste vaart links. Vaar onder het bruggetje door het dorp uit.

- (1) Als snel nadat je het dorp over water hebt verlaten, zie je aan de linkerkant hoge moerasbegroeiingen met veel Riet, Gele lis, Haagwinde, Waterzuring, Kattenstaart, Watermunt en Moerasandoorn. Je ziet hier ook de giftige Waterscheerling die kenmerkend is voor het laagveen. Op het water drijven de bladen van de Waterlelie en boven het water uit steken de stengels van het Pijlkruid met drietallige witte bloemen. Luister ook naar de kleine vogels in het riet, zo als de Kleine karekiet, de Rietzanger en de Rietgors.

We nemen het eerste water linksaf met een wat nauwe doorgang tussen de wilgjes die over het water hangen. Na een korte afstand ga je onder een laag bruggetje door, waarover het fietspad loopt. Kniel diep en pas op je hoofd. We volgen nu een bochtige waterloop die voor de meeste toeristen verborgen blijft.

- (2) Aan de rechterkant van deze waterloop liggen prachtige Krabbenscheervelden met op de achtergrond velden van Kleine lisdodde. Verderop passeer je mooie begroeiingen met Moerasvaren. Tussen de Krabbenscheer drijft de witbloeiende Kikkerbeet en bloeit in augustus het gele Groot blaasjeskruid dat onder water insectjes vangt. Let ook op de Kleine egelskop. Aan je linkerhand ligt de Kloosterkooi, een eendenkooi die voor het publiek is afgesloten. In het elzenbroekbos met Zwarte els, Zachte berk en Kamperfoelie heb je in mei en juni een kans om de melodieuze roep van de Wielewaal te horen. Hier kun je ook Boomvalken zien overvliegen die op libellen jagen.

We bereiken de Lokkenvaart. Linksaf en meteen weer rechts.

- (3) Aan je rechterhand passeer je een rietland dat zich tot veenmosrietland aan het ontwikkelen is. Er groeien al veel veenmossen en moerasvarens tussen het riet, maar ook soorten als Grote wederik, Engelwortel, Kale jonker en Moerasrolklaver die er op wijzen dat het veen nog rijk aan voedingsstoffen is. We passeren aan de linkerkant mooie inhammetjes met het grote Glanzig fonteinkruid en het smalle Stomp fonteinkruid die onder water groeien. Let hier ook op jagende Ringslangen die kronkelend door het water zwemmen.

Aan de rechterkant passeren we aanlegplaats 12. Je kunt hier aanleggen om even de benen te strekken en koffie te drinken.

- (4) Aan de overkant van de aanlegplaats groeien Grote egelskop, Waterlelie en Drijvend fonteinkruid. Als we verder varen zien we aan de linkerkant langs de oever Moerasviooltje en Kleine valeriaan. Het veen is hier voedselarmer. Op een gegeven moment passeren we aan de linkerhand enkele mooie verlande petgaten, van elkaar gescheiden door smalle legakkers die als hogere

ribben te herkennen zijn. Deze verlande petgaten worden in de zomer gemaaid en ontwikkelen zich naar een moerasheide met veel veenmossen, Ronde zonnedaauw en Dophei. Op de ribben groeien Blauwe zegge, Sterzegge, Schapengras, Blauwe knoop en Tormentil. Vergelijkbare begroeiingen zien we om de hoek aan de linkerkant van de Muurlingvaart. Let hier ook op de Gagel aan de rand van het berkenbos.

Bij de volgende vaart (Muurlingvaart), bij aanlegplaats 13, linksaf. Na een tijdje varen kom je op de brede Kalenbergergracht; hier linksaf en dan de eerste vaart rechts, een bruggetje onder door (vlak voor het cijfer 6). Pas op je hoofd en op de grote boten.

- (5) Direct na het bruggetje groeien aan de rechterkant een paar mooie Kalmoesplanten. We passeren een mooie waterkant met veel Kattenstaart, Harig wilgenroosje, Watermunt en Wolfspoot. Vlak voor de 1ste Bokvaart zie je onder de waterspiegel mooie velden met Glanzig fonteinkruid. Voorbij de 1ste Bokvaart kun je langs de kant Gevleugeld hertshooi, Blauw glidkruid en Melkepe zien. Luister onderweg ook of je behalve de Kleine karekiet en de Rietzanger ook de snorrende zang van de Snor te horen krijgt.

We passeren aan de linkerhand de 1ste Bokvaart; bij de T-kruising (bij aanlegpunt 9) met de 2de Bokvaart linksaf; bij eerste petgat (Meentegat) rechtsaf.

- (6) Langs het Meentegat zien we eerst velden met Kleine lisdodde; daarvoor groeien Zwanenbloem en Waterlelie. Onder de waterspiegel zien we Glanzig fonteinkruid, Stomp fonteinkruid en Aarverderkruid. Hier en daar zie je in kleine groepjes in het open water de hoge Mattenbies. Op sommige plekken groeien langs de oever echte drijftilplanten als de Cyperzegge, de Grote boterbloem en de Waterscheerling. Let in juli en augustus onderweg ook op of je Grote vuurvlinders ziet vliegen. Vlak na het maaien zie je hier en daar korte paaltjes met oranje koppen. Deze staan bij de Waterzuringplanten met eitjes van deze vlindersoort. Je komt hier in het land van de Zwarte sterns. Kijk in mei en juni of je een van deze mooie vogels voor bij ziet scheren.

Bij T-kruising linksaf de Hamsgracht op. Vrij snel aan linkerkant ligt een aanlegsteigertje. Hier aanleggen.

- (7) Hier is een klein uitkijkplatform met een mooi uitzicht over de rietlanden van het open westelijke deel. De meeste rietlanden hier drijven op het water. Het zand begint op een diepte van ongeveer drie meter, terwijl de veenlaag vaak niet meer dan een meter dik is. Let op de Bruine kiekendief. In de kleine stukjes wilgenstruweel broedt de Blauwborst. Luister in april en mei of je deze vogelsoort hoort zingen.

Verder gewoon rechtdoor langs de Hamsgracht tot de T-splitsing.

- (8) Langs de Hamsgracht kun je veel begroeiingen die karakteristiek zijn voor de Weerribben, te zien krijgen. In mei vallen de rietruigten op met de grote planten van de Moeraswolfsmelk. Zij groeit hier samen met Moerasspirea, Valeriaan en Poelruit. In het voorjaar bloeit in deze omgeving het elegante Veenreukgras. Verreweg het meest algemeen zijn de veenmosrietlanden met Riet en Moerasvaren en veel veenmossen in de ondergroei. Op verschillende plekken hebben deze rietlanden zich tot trilvenen ontwikkeld met een aantal bijzondere plantensoorten. Het meest opvallend is het oudroze Moeraskartelblad dat je in mei en juni gemakkelijk vanuit de boot kunt zien. Verder groeien hier Wateraardbei, Waterdrieblad, Moerasvaren en Paddenrus. Je kunt in enkele van deze trilvenen ook een klein orchideetje, Sturmia, vinden en het Klein en Plat blaasjeskruid die in kleine poeltjes in het trilveen groeien, vaak naast en bovenop elkaar. Het riet in de rietlanden wordt in de winter geoogst, maar de trilvenen worden in de zomer gemaaid waardoor zij steeds voedselarm worden en langzaam veranderen in moerasheide en uiteindelijk in hoogveen. In de moerasheide groeien veenmossen en haarmos, Dopheide, Ronde zonnedaauw en Kleine veenbes.

Bij de T-splitsing scherpe bocht naar links de Heer van Diezenvaart op die wat drukker is. Langs de kant veel Moerasmelkdistels. Neem de eerste vaart aan je linkerhand. Sla vervolgens bij de eerste vaart rechts.

- (9) Kijk in dit lange petgat ver voor je uit en let op de Purperreigers die langs de kant op de Grote modderkruipers in het water jagen. Als je de route in omgekeerde volgorde vaart, heb je hier 's-morgens vroeg de kans om een Otter in het water te zien zwemmen.

Je bereikt nu weer de Kalenbergergracht. Wees voorzigt bij het bruggetje en op dit water waar veel grote boten passeren. Sla linksaf, passeer de eerste vaart aan je rechterhand en vaar vervolgens het kleine haventje (rechts) in om de boot terug te brengen.

Opmerkingen en aanvullingen:
frank.berendse@wur.nl

